

«Согласовано»

ЗД по УВР Г.Р.Базигова

«31» августа 2020г.

Принято

на педагогическом совете № 1

«30» августа 2020г.

Рабочая программа по родному языку (осетинский) на 2020-2021 учебный год.

Класс: «10»

Количество часов в неделю: 1

Количество часов в год: 34

Используемый учебник: Ирон æвзаг" Цопанты Р.

Учитель: Дзагоева М.П.

Ахуырадон программæ ирон æвзагæй 10 –æм къласы

Предметы актуалондзинад

Æвзаг у адæмы уд сæмæ зонд: цалыномæ сæвзаг цæра, уæдмæ цæрынц адæм дæр, рæзы сæмæ фидар кæны сæ национ культурæ, сæ национ хисæмбарынад.

Ирон æвзаг у нæ республикæйы паддзахадон æвзæгтæй иу, ирон адæмы мадæлон æвзаг. Куыд уырыссаг, афтæ ирон æвзаг дæр у **филологон циклы** иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунембарынад, хъомыл æй кæны нæ адæмы хуыздæр традицитæ æмæ æгъдæуттыл. Ирон сæвзаг ахуыр кæнын, уымсæй, куыд сæмбæлы, афтæ пайда кæнын у стыр ахъаз фæсивæды патриотизмыл хъомыл кæнын, фидæны сæхсæнад аразджытæ цæттæ кæныны хъуыддаджы. Мадæлон сæвзаг зонын у нæ культурæйы ахсджиагдæр фæрæстæй иу.

Ирон æвзаг ахуыр кæныны нысантæ:

- ахуырдаутæн æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ раттын; бацамонын, алы адæмæн дæр йæ æвзаг йæ национ хæзна кæй у, хъахъхъæнын æй кæй хъæуы;
- ахуырдауты дзырдæтæ æмæ грамматикон зонындзинæдтæ фæхъæздыгдæр кæныныл бакусын;
- дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл бакусын, скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинæдтæ æмæ зонындзинæдтæ фæуæрæхдæр кæнын;
- литературон æвзаджы нормæтимæ базонгæ кæнын, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Ирон æвзаджы 10 къласы ахуырадон программæ арæст у:

- Уæрæсейы Федерацийы закон «Ахуырады тыххæй»;
- Ног ахуырадон стандарттæ;
- Цæгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проект;
- Ирон национ ахуырады концепци;
- Приоритетон национ проект «Нæ ног скъола»;
- Республикон программæ «Ирон æвзаг»; йæ автортæ: **Тахъазты Харум, Дзампарты Ларисæ, Дзодзыккаты Зæидæ, Цопанты Ритæ.**

Программæ сфидар кодта Республикæ Цæгат Ирыстоны – Аланийы Иумæйаг сæмæ профессионалон ахуырады министрæд.

Регианалон базисон ахуырадон пъланмæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæнынæн 10 къласы дих гонд **34 сахаты** афæдзмæ, къуыримæ та - **1 сахаты**.

Программæмæ гæсгæ мадæлон æвзаг ахуыр кæныны фæстиуджытæ сты ахæмтæ:

Удгоймагон (личностные) фæстиуджытæ:

- 1) скъоладзау хъуамæ бамбара, ирон æвзаг ирон адæмы национ-культурон хæзна кæй у, уый; мадæлон æвзаджы ахадындынад стыр кæй у адæймаджы интеллектуалон æмæ сфæлдыстадон гæнæнтæ райрæзынæн, удварн хъæздыгдæр кæнынæн;
- 2) бамбарын ирон æвзаджы эстетикон нысаниуæг; рæзын кæнын мадæлон æвзагæн аргъ кæнын, хи æвзагæй сæрыстыр уæвыны æнкъарæнтæ; ирон æвзаг ирон адæмы стырдæр хæзнатæй иу кæй у, уый бамбарын; æвзаджы сыгъдæгдзинад æмæ культурæмæ бæрзонд цæстæй кæсын фæцалх уæвын;

3) ныхас кәнгәйә, ирон әвзәджы дзырдуат әмә грамматикон мадзәлттәй раст пайда кәнын; хи ныхасмә хъус дарын.

Метәпредиетон фәстиуджытә сты:

- ныхасы хуызтәй пайда кәнынмә арәхсын: хорз әмбарын дзургә әмә фысгә ныхасы мидис (ныхасы сәр, тексты темә, сәйраг хъуыды; сәйраг әмә уәләмхасән информаци);

- стилистикон әгъдауәй әмә сә жанртәм гәсгә алыхуызон чи у, ахәм тексттә кәсын зонын (әвзәргә каст, әмбаргә каст әмә әнд.);

- бакаст әрмәгәй (Интернетәй, дзыллон информацион фәрәзтәй, ахуырадон компакт-дисктәй) хъәугә информаци равзарын зонын, алыхуызон дзырдуәттәй пайда кәнынмә арәхсын;

- арәхсын темәмә гәсгә әрмәг сәмбырд кәнынмә, раст фәткыл әй равәрынмә; хибарәй хъәугә информаци ссарынмә;

- алыхуызон текстты мидис кәрәдзиуыл барын, сә стилистикон әмә әвзәджы хицәндзинәдтә иртасын;

- текст хи ныхәстәй радзурынмә, текстән пълан бацәттә кәнынмә, конспект ныффыссынмә, аннотаци бацәттә кәнынмә;

- ныхасы уавәрмә гәсгә аразын, сә функционалон хуызтә, стилистикон ахуырст әмә жанртәм гәсгә алыхуызон чи сты, ахәм тексттә;

- тексты арәзтмә хъус даргәйә, хи хъуыдытә фысгә әмә дзургә ныхасы хуызы әргом кәнынмә;

- монологон ныхас (таурәгъ, әрфыст, тәрхон) аразынмә; диалогон ныхасәй пайда кәнынмә;

- хи ныхас аразын литературон әвзәджы орфоэпион, лексикон, грамматикон, стилистикон нормәтәм гәсгә; фысгә ныхасы пайда кәнын орфографион әмә пунктуацион әгъдәуттәй (нормәтәй);

- дзургәйә ныхасы этикетон нормәтәм хъус дарын;

- ахуырты рәстәг хи ныхасы хъәд әмә мидисмә хъус дарын зонын, хи ныхасы рәдыдытә раст кәнынмә арәхсын; хи арәзт тексттә редакци кәнын зонын;

- ахуырты (уроқты) рәстәг әмгәртты 'хсән раныхас кәнынмә арәхсын; арәхсын чысыл доклад кәнә рефераты мидис раргом кәнынмә; диспутты әмә быцәуты архайын зонын, хи хъуыдыы растдзинад бафидар кәнынмә арәхсын.

Предметон фәстиуджытә сты:

1) әвзәджы сәйраг функцитә иртасын; ирон әвзәджы паддзахадон нысаниуәг цәй мидәг ис, әвзаг әмә адәмы культурәйы бастдзинад цы нысан кәны, мадәлон әвзәджы ахадындынад адәймаджы царды;

2) ирон әвзәджы наукон бындуртә; ирон әвзагзонынады хәйттә әмә иуәгтә, сә бастдзинад;

3) лингвистикайы бындурон әмбарынадтә: лингвистикаә әмә йә сәйраг хәйттә; әвзаг әмә ныхас, дзургә әмә фысгә ныхас; монолог, диалог әмә сә хуызтә; ныхасы уавәр; хуымәтәг ныхасы, наукон, публицистикон, официалон-хъуыддаджы стильтә; аив литературәйы әвзаг, ныхасы функционалон хуызтә (таурәгъон, әрфыстон, тәрхон), текст, текстты хуызтә; әвзәджы сәйраг иуәгтә, се 'ууәлтә әмә хицәндзинәдтә, ныхасы мидәг сә пайда кәнын;

4) ирон æвзаджы лексикаæ æмæ фразеологийы норматæ зонын, ирон литературон æвзаджы норматæ (орфоэпион, лексикон, грамматикон, орфографион, пунктуацион) зонын, ныхасы этикетон норматæ зонын, раст сæ пайда кæнын;

5) æвзаджы сæйраг иуæгтæ æмæ грамматикон категоритæ зонын, иртасын сæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ сæ раст пайда кæнын;

6) дзырды алыхуызон æвзæрстытæ (фонетикон, морфемикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион) зонын, дзырдбаст æмæ хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст, тексты иумæйаг æвзæрст кæнынмæ арæхсын;

7) лексикон æмæ грамматикон синонимтæ иртасын, хи ныхасы мидæг сæ пайда кæнын зонын;

8) мадæлон æвзаджы эстетикон функцитæ иртасын, аивадон литературон уацмысы текст æвзаргæйæ, ныхасы эстетикон ахуырст иртасын зонын.

Скъоладзауты арæхстдзинæдтæ (компетенцитæ):

Коммуникативон компетенци (арæхстдзинад) амоны, цæмæй скъоладзаутæ арæхсой ныхасы хуызтæй (дзургæ, фысгæ, хъусгæ) пайда кæнынмæ, ныхасы уавæртæм гæсгæ арæхсой сæ ныхас аразынмæ.

Æвзагон æмæ лингвистикон арæхстдзинад (компетенци) – зонын мадæлон æвзаджы наукон бындуртæ, ирон литературон æвзаджы норматæ; бакусын дзырдуртæ хъæздгæ кæныныл, райсын грамматикон зониндзинæдтæ; æвзаджы иуæгтæн анализ кæнынмæ арæхсын, æвзаджы дзырдуæттæй пайда кæнын зонын.

Культураæманынады (культуроведческая) компетенци – ирон æвзаг ирон адæмы культурайæ зонгæ кæнын фæрæз кæй у, уый æнкъарын; æвзаджы бастдзинад истори æмæ адæмы культурайæ зонын, ирон ныхасмы этикетон норматæ зонын, пайда кæнынмæ сæ арæхсын

10-æм кълæсы ахуырадон программæйы курс аразгæйæ, хъусдард цæуы алыхуызон арæхстдзинæдтæ 5-9 кълæсты ахуырадон программæмæ.

10 –æм къласæн фæлхатгонд цæуынц хицæн грамматикон категоритæ: фонетикæ, лексикæ, дзырдарæзт, морфологи, Чиныг кæй нæй, уый тыххæй пайдагонд цæуы ныхасы – тематикон урочытæй. Тексты бындурон фæлхатгонд цæуы грамматикон æрмæг, стæй цæуы тексты концептуалон анализ. Текст ма æххæст кæны хъомыладон хæстæ дæр. Иумæйаг методикæйы скъоладзауты ныхасы рæзтыл куыст фæрæвдздæр кæнынæн амонинц текстимæ баст фæлтæрæнтæй пайда кæнын.

10 къласы ирон æвзаджы программæйы мидис.

Разныхас.

Ирон æвзагзонынады историмæ.

Фонетикаæ.

Фонетикайы сæйраг æмбарынадтæ. Мыр æмæ дамгъæ. Мырты равзæрд. Хъæлæсон æмæ æмхъæлæсон мырты равзæрды хицæндзинæдтæ.

Дзырдарæзт.

Морфемæты хуызтæ. Ирон æвзаджы дзырдарæзты уаг. Ахадгæ, æнæахадгæ æмæ чысылахадгæ дзырдарæзты фæрæзтæ. Морфемæты стилистикон æууæлтæ.

Лексикаæ.

Ирон æвзаджы дзырдуртон сконд. Дзырдты бастдзинад кæрæдзиимæ сæ мидисмæ гæсгæ. Лексикон бастдзинады фæрæзтæ тексты хъуыдыйадты æхсæн.

Дзырдты лексикон нысаниуæг. Синонимтæ æмæ антонимтæ. Омонимтæ. Фразеологизмтæ.

Морфологи.

Ныхасы хæйтты системæ ирон æвзаджы. Сæ категоритæ. Хауæнтæ, сæ нысаниуджытæ. Номдар. Номдарты бирæон нымæцы рæзт. Номдарты растфыссынад. Миногон. Миногонты дзырдарæзт. Миногонты растфыссынад.

Нымæцон. Нымæцонты арæзт.

Номивæг. Номивджыты арæзт.

Мивдисæг. Мивдисджыты растфысс. Ивгъуыд афоны мивдисджыты формæты растфыссынад.

Миногми. Миногмиты растфыссынад.

Фæрсдзырдтæ. Сæ нысаниуæг.

Æххуысгæнæг нихасы хæйттæ.

Сæ функцитæ дзырdbаст, хъуыдыйады æмæ тексты мидæг.

Сæйраг домæнтæ 10- æм къласы ахуыргæнинæгты зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм.

1. 10 – æм къласы сæвзагæй цы фæзындтæ ахуыр кодтой, уыдонæн сæ раиртæстътæ; орфографии æмæ пунктуацийы сæгъдæуттæ зонын, фидар кæнын хи дæнцæгтæй; стилистикæ æмæ нихасы культурæимæ баст фæрстытæ амонын.
2. Бæрæг кæнын дзырды лексикон æмæ грамматикон æууæлтæ; дзырдтæ æмæ дзырdbæстътæй сæ лексикон æмæ стилистикон æууæлтæм гæсгæ пайда кæнын; ирон литературон æвзаджы сæйраг нормæтæ зæрдыл дарын; дзырдты æмæ дзырдты къордтæ раст кæсын цавды нысанмæ гæсгæ.
3. **Пунктуацийæ.** Ссарын пунктуацион рæдыдтытæ æмæ сæ раст кæнын. Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты, комкоммæ нихасы, цитатæимæ хъуыдыйæдты хъæугæ сæрхæцæн нысæнттæ сæсæрын. Арæхсын пунктуацион сæвæрст кæнынмæ.
4. **Орфографийæ.** Цы орфограммæтæ ахуыр кодтой, уыдон тексты агурын æмæ сæ раст кæнын. Арæхсын орфографион сæвæрст кæнын.
5. **Ныхасы рæзтæй.** Амонын нихасы хуызтæ æмæ стильтæ стæй текст аразæг хæйттæ. Текст аив кæнын алыхуызон сæвзаджы аивгæнæн – нывæфтыд мадзæлттæй. Аразын тексттæ алыхуызон стильтæм гæсгæ; фыссын сочинении литературон уацмысмæ гæсгæ. Текст редакции кæнын зонын, алыхуызон рæдыдтытæ иувæрсгæнгæйæ. Хи арæзт текст хъæздэг кæнын аивгæнæн – нывæфтыд фæрæзт

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацион технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложении.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- контролон

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къодты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдзинадимæ

График реализации рабочей программы по осетинскому языку в 10 классе

№	Наименование разделов и тем	Всего часов	В том числе на:							Примерное количество самостоятельных, тестовых работ, зачетов, словарных диктантов
			уроки	Контрольных	Дата	Изложения	Дата	Сочинений	Дата	
1	Разныхас.	3	2	Бацауаен контролон диктант.						3
	Фонетика.	2	2							
	Дзырдарæзт.	2	2					1 Нывæцæн		3
	Лексика.	3	3							4
	Морфологи.	16	14	Конролон диктант афæдзы æрдæг рацыд æрмæгæй		Таурæгъон текстмæ æрфысты элементтæ бахæссын				5
	Æххуысгæнаг ныхасы хæйттæ.	8	7	Афæдзы кæрон рацыд æрмæгæй						3
	Итого:	34	30	3		1		1		18

Оценочные материалы к контрольным диктантам по осетинскому языку в 10 классе.

№	Темæ	Сбæрæггæнинаг фарстатæ
1	<i>Бацæуæн контролон диктант</i>	Хъæлæсонты æмæ æмхъæлæсонты растфыссынад: Хъæлæсон о дзырды райдайæны; хъæлæсон е дзырды райдайæны; дзырдты райдайæны хъæлæсон у ; дзырды райдайæны з кæнæ с -; æмхъæлæсонтæ дæргъвæтинай; дзырды кæрон дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ. Морфологион принципты растфыссынад: сæ кæрæтты л, р, м, н, й, у цы дзырдтæн ваййы, уыдоны, бирæон нымæц аразгæйæ; фæсæфтуантæ -аг, -ад, -он -ы разæй æмхъæлæсонты барæн бæрцы фæсæфтуан -дæр миногонтæ æмæ фæрсдзырдтыразæфтуантæ а-, ра-, ба-, æрба- æфтыд; вазыгджытæ мивдисджытæй арæст номдартæ, миногонтæ, миногмитæ æмæ фæрссагмитæ; разæфтуан фæ- æфтыд; разæфтуан æнæ- æфтыд; разæфтуантæ æ-, æм-, раз-, дæл-, уæл-, бын-, фæс- ызылангон мыртæй райдайгæ фæсæфтуанты (дзаг, -дзæг, -джын, -гай, -дæр); бындурты фæсæфтуантæ -аг æмæ -æг -ы разæй; барæн бæрцы фæсæфтуан -дæр миногонтæ; вазыгджын миногонтæ; миногонтæ уидаг дывæр кæныны цæсгомон номивджыты цыбыр формæтæ; вазыгджын номивджытæ; амонан номивæг а фыссыны; æппæрццæг номивджыты; мивдисджыты ивгъуыд афоны кæрæтты; мивдисджыты ивгъуыд афоны бындур -вд кæнæ -гъ ; мивдисджыты ивгъуыд афоны бындурты фæсæфтуантæ -т кæнæ -ст ; фæсæфтуан -д -йы фæрцы арæст; вазыгджын мивдисджыты æххуысгæнаг мивдисæг уæвын мивдисджыты æнæцæсгомон формæты; разæфтуан ны- æфтыд
2	<i>Контролон диктант афæдзы æрдаг рацыд æрмæгæй</i>	Дефис дывæргонд бындуртимæ, вазыгджын дзырдты æхсæн, æрбайсгæ дзырдты растфыссынад, морфологион фонетикон, бадзырдон принципыл растфыссынадтæ Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты пунктограммæтæ
3	<i>Афæдзы кæрон рацыд æрмæгæй</i>	Морфологион, фонетикон, бадзырдон принципыл растфыссынадтæ Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты пунктограммæтæ.
4	<i>Таурæгъон текстмæ æрфысты элементтæ бахæссын</i>	Тексты структура; текстæн пълан аразын; тексты аивгæнаг мадзæлттæ; ныхасы культура æмæ иумæйаг культура; бæлвырд ныхасы ситуацийы хъæугæ æвзагон мадзæлттæй пайда кæныны мидис бæлвырд фæткæвæрдтæ гæсгæ фыст; ныхасы грамматикон хæрзхæддзинад; бæлвырд темæмæгæсгæ фыссын; хъуыдытæ кæрæдзиуыл раст бастæй ныффыссын; бæлвырд стильмæ гæсгæ ныхас саразын; дзырдтæй хъуыдыйы растспайда кæныны дзырбæстытæ æмæ хъуыдыйæдтæ грамматикон домæнтæм гæсгæ раст аразын; мидисы фæткæвæрд раст æвæры
5	<i>Нывæцæн хи æвзæрст темæйæ</i>	Темæ раргом кæнын; ныхасы грамматикон хæрзхæддзинад; бæлвырд темæмæ гæсгæ фыссын; хъуыдытæ кæрæдзиуыл раст бастæй ныффыссын; бæлвырд стильмæ гæсгæ ныхас саразын; дзырдтæй хъуыдыйы растспайда кæнын; дзырбæстытæ æмæ хъуыдыйæдтæ грамматикон домæнтæм гæсгæ раст аразын; мидисы фæткæвæрд раст æвæрын

Диктантты бәреггәнен ты нормәтә.

Диктант у ськоладзауты растфыссынады хәрзхьәддзинад бәрег кәныны сәйраг формәтәй иу. Диктанттә хуыздәр у әххәст текстәй пайда кәнын, кәцитә хьуамә дзуапп дәттой литературон сәваджы нормтәм әмә ськладзаутән сә кармә гәсгә уой әнцонәмбарән.

Диктантты нормәтә.

	Дзырдуатон	Контролон
10	40	170
11	50	180

Фиппаинаг. *Нымайәм куыд сәрмагонд, афтә әххуысгәнәг ныхасы хәйттә дәр.*

Куыстыты нормәтә.

<i>кьлас</i>	<i>10</i>
диктанттә	2
изложәнитә	2
нывсәцән кьласы	1

Нывсецсен хөдзармө	1
нывсецсен къласы	
Нывсецсен хөдзармө	4

Рөдыдтытө.

М	мидисы	<	фөцыбыр сөй көн
Н	ныхасы	>	рауерсөх хьуаг
І	орфографион	U	уагъд дзырд
V	пунктуацион	Z	абзац
Г	грамматикон	[]	уелдай у
Л	лексикон	7	бынсеттө ивын
С	синтасисон		

- Диктанттө бөрсөггөнгөйө раст көнөм, фөлө рөдыдыл нө нымайөм ахөм орфографион өмө пунктуацион рөдыдтытө:
 - ✓ дзырд иу рөнхъай иннөмө хөссын;
 - ✓ рөдыдтытө ахөм орфограммөтыл, көцйтө скьолайы программөйы не сты;
 - ✓ рөдыдтытө, нырма цы орфограммөтө нө сахуыр кодтой, уыдоныл;
 - ✓ сбөрөг көнөн көмөн нөй, бөстон ахуыргонд чи не рьыд, ахөм дзырдты растфыссынады
 - ✓ авторы пунктуации фысгөйө.
- Раст көнөм, фөлө рөдыдыл нө нымайөм, скьоладзау өнөрхъуыдыйө цы рөдыдтытө фөуагътө, уыдон (описки) дөр.
- Диктант бөрсөггөнгөйө көсын хъөуы рөдыдтыты хуызмө.
- Скьоладзау фысгөйө фөуадзы хуымөтөг рөдыдтытө, көцйтө бөлвырд не вдисынц йө растфыссынады хөрзхъөддзинад. Дыууө ахөм рөдыды нымайөм иуыл.
- Хуымөтөг рөдыдтытө сты:

- ✓ раиртæстмæ гæсгæ фиппаинæгтыл нымæд чи у;
- ✓ стыр дамгъæ вазыгджын сæрмагонд нæмтты;
- ✓ иннæ æвзæгтæй æрбайсгæ сæрмагонд нæмтты;
- ✓ иу æрхæцæн нысаны бæсты æндæр æвæрд куы рцæуы;
- ✓ æрхæцæн нысæнттæ куы фембæлыны æмæ дзы иу уагъд куы рцæуы, кæнæ та сæ бынæттæ ивд куы рцæуыны;
- ✓ хъус дарын хъæуы æмхуызон, кæнæ цалдæр хатты цы рæдыдтытæ æмбæлыны, уыдонимæ.

6. Уыцы иу дзырды, кæнæ сæмидагон дзырдты уидаджы сæмбæлгæ рæдыдтытæ нымайсæм иу рæдыдыл.
7. Æмхуызоныл нымайсæм рæдыдтытæ иу орфограммæйыл, кæд дзырдты растфыссынад ис ацы дзырды грамматикон хицæндзинады, уæд.
8. Кæд дзырды растфыссынад сбæлвырд кæнынсæн агурсæм æндæр дзырд, кæнæ йæ формæ, уæд уыдон æмхуызон рæдыдтытæ не сты.

Фиппаинаг: **фыццаг æртæ æмхуызон рæдыды нымайсæм иуыл, цыппæрсæм æмæ а.д. – куыд хицæн рæдыдтытæ.**

1. 5 растгонд рæдыдсæй фылдæр кæм уа, ахæм диктантсæн йæ бæрæггæнсæн ныллæгдæр кæнсæм 1 балл.
2. 3 сæмæ фылдæр растгонд рæдыды кæм ис, ахæм куыстсæн нæй сæвæрсæн иттæг хорз бæрæггæнн «5».

Диктантсæн сæвæрсæм иу бæрæггæнсæн.

- 1) «5» - сæвæрсæм сæнæрсæдыд куыстсæн. Гæнсæн ис 1 хуымæтæг орфографион, кæнæ 1 хуымæтæг пунктуацион рæдыдсæн
- 2) «4» - сæвæрсæм 2 орфографион сæмæ 2 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 1 орфографион сæмæ 3 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 4 пунктуацион рæдыдсæн сæнæ орфографион рæдыдтытæй;
- 3) «3» - сæвæрсæм- 4 орфографион сæмæ 4 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 3 орфографион сæмæ 5 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 7 пунктуацион рæдыдсæн сæнæ орфографион рæдыдтытæй;
- 4) «2» - сæвæрсæм 7 орфографион сæмæ 7 пунктуацион рæдыдсæн; кæнæ 6 орфографион сæмæ 8 пунктуацион рæдыдсæн.
- 5) Уымсæй фылдæр рæдыдтытæн сæвæрсæм «1»

Контролон куысты ма уæлæмхасæн хæслæвæрд (фонетикон, лексикон, орфографион, грамматикон) куы уа, уæд сæвæрсæм 2 бæрæггæнсæны – апы куыстсæн дæр хицæнсæй.

Уæлæмхасæн хæслæвæрдсæн бæрæггæнсæн сæвæрсæм афтæ:

- 1) «5» - сæппæт хæслæвæрдтæ дæр сты раст конд;
- 2) «4» - $\frac{3}{4}$ (фылдæр хай) сæххæст сты;
- 3) «3» - сæрдæг сæххæстгонд куыстсæн;
- 4) «2» - сæрдæгсæй къаддæр сæххæстгонд куыстсæн;
- 5) «1» - сæппындæр нæ сæххæст кодта, уæд.

Дзырдуатон диктантæн сæвæрсæм бæрæггæнæн афтæ:

- 1) «5» - сæвæрсæм сæнæрсæдыд куыстæн
- 2) «4» - 1-2 рæдыдæн;
- 3) «3» -3-4 рæдыдæн;
- 4) «2» - 7 рæдыдæн;
- 5) «1» - уымсæй фылдæр